

เวทีเสวนา เรื่อง “ตลาดคาร์บอนกับบทบาทภาคเกษตรไทย”

ดำเนินการโดย

สถาบันคลังสมองของชาติ ร่วมกับ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) องค์การบริหารจัดการ
ก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) และเคทการเกษตร

วันพุธที่ 26 ตุลาคม 2565 เวลา 13.00 - 16.00 น.

ณ ห้องประชุมทิวลิป โรงแรมรามารการ์เด้นส์ กรุงเทพมหานคร

หลักการและเหตุผล

วิกฤตการณ์โลกร้อนที่แผ่ขยายและได้สร้างผลกระทบไปทั่วทุกมุมโลกอยู่ในขณะนี้ นับได้ว่าเป็นสถานการณ์อันเลวร้ายทางธรรมชาติที่มนุษย์ต้องเผชิญโดยยากที่จะหลีกเลี่ยงได้ ทั้งนี้ภาวะโลกร้อนเป็นผลจากการสะสมก๊าซเรือนกระจก (green-house gases) เช่น คาร์บอนไดออกไซด์ มีเทน ไนตรัสออกไซด์ เป็นต้นสู่ชั้นบรรยากาศโลกมากเกินความสมดุลจนส่งผลต่ออุณหภูมิพื้นผิวโลกที่เพิ่มสูงขึ้น และหากโลกไม่สามารถลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลงได้ จะทำให้มีโอกาสสูงมากที่สังคมมนุษย์จะเผชิญกับความเสี่ยงจากเหตุการณ์สภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลงแบบสุดขีดและนำมาซึ่งหายนะภัยที่ไม่สามารถย้อนกลับคืนได้เหมือนเดิม อันเป็นสถานการณ์อันเลวร้ายที่จะส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ตามมา

ในช่วงกว่าสองทศวรรษที่ผ่านมา ได้มีการประชุมและจัดทำข้อตกลงอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nations Framework Convention on Climate Change: UNFCCC) เพื่อหาแนวทางยับยั้งการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและป้องกันผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับมนุษย์ โดยมีการประชุมประจำปีต่อเนื่องทุกปี ที่เรียกว่าการประชุมภาคี (Conference of Parties; COPS) สำหรับการประชุมสมัชชาประเทศภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สมัยที่ 26 (COP26) ในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2564 ที่ผ่านมานี้ ได้กระชับเจตนารมณ์ร่วมกันสู่เป้าหมายสำคัญ คือ มุ่งสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน (carbon neutrality) ได้แก่ (1) การปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (net zero emission) ภายในกลางศตวรรษนี้และรักษาระดับอุณหภูมิไว้ที่ 1.5 องศาเซลเซียส (2) การขับเคลื่อนแผนการปรับตัวแห่งชาติเพื่อรองรับจากอุณหภูมิที่เพิ่มขึ้นและภัยพิบัติทางธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่นับวันจะยิ่งจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น และ (3) การจัดให้มีกลไกการสนับสนุนทางการเงิน เทคโนโลยีและความรู้ต่างๆ ในช่วงของการเปลี่ยนผ่าน ประเทศไทยซึ่งเป็นหนึ่งในสมาชิก UNFCCC ได้แสดงเจตนารมณ์ให้ความสำคัญสูงสุดต่อการจัดการเพื่อการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก พร้อมมุ่งสู่การเป็นกลางทางคาร์บอน (carbon neutrality) โดยมีทิศทางเชิงนโยบายสู่เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ BCG การเพิ่มสัดส่วนของพื้นที่สีเขียว การปรับระบบการทำการเกษตรและการสนับสนุนการทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การผลักดันให้เกิดการปรับตัวของภาคอุตสาหกรรมสู่การเป็นอุตสาหกรรมสีเขียว และการใช้พลังงานสะอาดทดแทนพลังงานจากฟอสซิล เป็นต้น

การมุ่งสู่เป้าหมายการเป็นกลางทางคาร์บอน ภาคเกษตรนับว่ามีบทบาทและความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนร่วมไปกับภาคเศรษฐกิจอื่นๆ ให้ก้าวไปสู่เป้าหมายดังกล่าว ทั้งนี้เพราะภาคเกษตรมีองค์ประกอบสัดส่วนของพื้นที่กว้างใหญ่มากกว่าร้อยละ 50 ของประเทศ อีกทั้งเป็นภาคที่มีการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูงเป็นลำดับสองรองจากภาคพลังงาน ซึ่งการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกของภาคเกษตรเกิดขึ้นทั้งจากกระบวนการทางธรรมชาติและจากกิจกรรมทางการเกษตร โดยเฉพาะในขั้นตอนของการผลิตพืชและการผลิตสัตว์ เช่น การปลดปล่อยก๊าซมีเทนและไนตรัสออกไซด์จากนาข้าว หรือการเลี้ยงปศุสัตว์ รวมถึงกิจกรรมการเผาเศษซากพืชและการบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อทำการเกษตร ซึ่งเป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้เกิดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกสู่ชั้นบรรยากาศเพิ่มมากขึ้น แต่ในอีกด้านหนึ่งภาคการเกษตรมีส่วนที่เป็นระบบนิเวศที่สำคัญในการกักเก็บคาร์บอนเช่นกัน โดยเฉพาะพื้นที่ปลูกไม้ยืนต้น สวนผลไม้ยืนต้น วนเกษตร พื้นที่ป่าชุมชน ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ การเกษตรผสมผสาน การเกษตรเชิงอนุรักษ์ ตลอดจนพื้นที่สวนป่า เป็นต้น ซึ่งเป็นส่วนของการดูดซับก๊าซคาร์บอนจากกระบวนการสังเคราะห์แสงเพื่อการเจริญเติบโตของพืช อันเป็นระบบนิเวศที่เกื้อหนุนต่อการกักเก็บคาร์บอนและก๊าซเรือนกระจก การจะสร้างสมดุลในการดูดซับและการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกให้เป็นสุทธิ (net zero emission) มีความจำเป็นต้องมีมาตรการเชิงนโยบาย เพื่อเป็นกรอบของเครื่องมือและกลไกในการขับเคลื่อนให้เกิดการจัดการไปสู่ผลลัพธ์ตามเป้าหมายของประเทศ

ตลาดคาร์บอนหรือตลาดคาร์บอนเครดิต เป็นเครื่องมือหนึ่งที่มีการกล่าวถึงกันมากในขณะนี้ เพราะเป็นเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ที่ใช้กลไกตลาดในการนำสินค้าที่เรียกว่า “คาร์บอนเครดิต” มาแลกเปลี่ยนซื้อขายสิทธิที่เกิดจากการลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสู่สิ่งแวดล้อม ทำให้สะท้อนถึงต้นทุนที่ผู้ก่อมลภาวะต้องจ่าย ขณะเดียวกันก็จะสะท้อนมูลค่าและผลตอบแทนให้กับผู้ลดมลภาวะก๊าซเรือนกระจกที่ควรได้รับ ซึ่งกลไกตลาดจะเป็นกลไกให้ภาคีทั้งผู้ก่อภาวะก๊าซเรือนกระจกและผู้ไม่ก่อภาวะก๊าซเรือนกระจกได้มีโอกาสในการซื้อขายแลกเปลี่ยนสิทธิและจะทำให้ก๊าซเรือนกระจกสุทธิลดลงเป็นศูนย์ได้ ในปัจจุบันการซื้อขายคาร์บอนเครดิตของไทย ได้มีรูปแบบของตลาดซื้อขายแบบสมัครใจ การที่รัฐบาลมีนโยบายในการขับเคลื่อนสู่การปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ตามเป้าหมายที่ได้นำเสนอไว้ใน COP26 นั้น มีความท้าทายที่จะต้องเร่งขับเคลื่อนเชิงนโยบาย ให้ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนได้มีบทบาทร่วมกันสำหรับผลักดันให้เกิดการพัฒนาตลาดคาร์บอนเครดิตและกลไกตลาดให้มีประสิทธิภาพ และเอื้อให้เกิดการใช้ประโยชน์ร่วมกันในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์

สถาบันคลังสมองของชาติ ร่วมกับ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) และเคหการเกษตร จึงได้ร่วมจัดเวทีเสวนาเรื่อง “ตลาดคาร์บอนกับบทบาทภาคเกษตรไทย” เพื่อเป็นเวทีสำหรับภาคีภาคส่วนต่างๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรประชาสังคม เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ตลอดจนประชาชนผู้สนใจ ได้มาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ถึงสถานการณ์ในปัจจุบัน และร่วมหาแนวทางในการพัฒนาตลาดคาร์บอนเครดิตให้เป็นตลาดที่มีประสิทธิภาพ และเป็นที่ยอมรับสู่กลไกการใช้ประโยชน์ในวงกว้างกับภาคีภาคส่วนต่างๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมและทุกภาคส่วนสังคมได้รับทราบข้อมูลสถานการณ์ภาวะโลกร้อนและทิศทางนโยบายในการลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก รูปแบบเครื่องมือเชิงนโยบายในการขับเคลื่อนสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน บทบาทของตลาดคาร์บอนในการจัดการสินค้าคาร์บอนของภาคเกษตร

2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้แลกเปลี่ยนข้อความเห็นถึงบทบาทและความท้าทายของภาคเกษตรในการเป็นกลไกขับเคลื่อนตลาดคาร์บอน ตลอดจนกิจกรรมของภาคีของภาคส่วนต่างๆ ที่จะเอื้อให้เกิดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์
3. เพื่อพัฒนาความร่วมมือในการวิจัย รวมถึงการขับเคลื่อนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในอนาคต

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ข้อมูลและข้อความเห็นจากภาคีภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง จะเป็นฐานข้อความรู้ที่ถูกต้องให้กับสังคม การนำประเด็นที่เป็นช่องว่างหรือความท้าทายจัดทำขึ้นเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายสู่การรองรับเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ และรวมถึงโจทย์วิจัยอันเกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาตลาดคาร์บอนของภาคเกษตรอย่างแท้จริงต่อไป

รูปแบบการประชุมและผู้เข้าร่วมประชุม

ทางผู้จัดงานฯ ได้จัดให้มีการเข้าร่วมประชุม แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

1. **รูปแบบ Onsite** เป็นการเข้าร่วมประชุม ณ สถานที่จัดงานฯ ทั้งนี้ต้องแสดงผลการฉีดวัคซีนแล้วอย่างน้อย 2 เข็ม ก่อนการเข้าห้องประชุม
2. **รูปแบบ Online** เป็นการเข้าร่วมประชุมผ่านระบบโปรแกรม ZOOM และ รับชมผ่านทาง Facebook Live / YouTube Live ของทางเคหการเกษตร

****ทั้งนี้การเข้าร่วมประชุมรูปแบบ Onsite และ Online (โปรแกรม ZOOM) ทางผู้จัดงานฯ ขอสงวนสิทธิ์สำหรับผู้ลงทะเบียนล่วงหน้าผ่านช่องทางออนไลน์กับทางผู้จัดงานเท่านั้น**

โดยเปิดรับผู้เข้าร่วมประชุม Onsite ประมาณ 50 ท่าน ผ่านระบบออนไลน์ประมาณ 100 - 150 ท่าน ประกอบด้วย เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่สนใจ บุคลากรทางการเกษตรและอาหาร นักวิชาการ หน่วยงานสนับสนุนทุนวิจัย หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และสื่อสารมวลชน

วัน เวลา และสถานที่จัดประชุม

งานเสวนาฯ มีกำหนดจัดในวันพุธที่ 26 ตุลาคม 2565 เวลา 13.00 – 16:00 น. ณ ห้องประชุมทิวลิป โรงแรมรามารการ์เด้นส์ กรุงเทพมหานคร

การลงทะเบียน

ผู้ที่สนใจสามารถลงทะเบียนผ่านช่องทางออนไลน์ ได้ที่ www.agripolicyresearch.com ภายในวันที่ 21 ตุลาคม 2565 โดยไม่มีค่าใช้จ่ายสำหรับการร่วมประชุม (ไม่รวมค่าที่พักและค่าเดินทาง)

ติดต่อสอบถามรายละเอียด

คุณวรภัทร จิตรไพศาลศรี สถาบันคลังสมองของชาติ โทร. 02-126-7632 ถึง 4 ต่อ 105
โทรสาร 02-126-7635 อีเมลล์ worapat@knit.or.th

กำหนดการ
เวทีเสวนา เรื่อง “ตลาดคาร์บอนกับบทบาทภาคเกษตรไทย”

ดำเนินการโดย

สถาบันคลังสมองของชาติ ร่วมกับ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก และเคทการเกษตร

วันพุธที่ 26 ตุลาคม 2565 เวลา 13.00 - 16.00 น.

ณ ห้องประชุมทิวลิป โรงแรมรามารการ์เด้นส์ กรุงเทพมหานคร

วันพุธที่ 26 ตุลาคม 2565

13:00 – 13.30 น. ลงทะเบียน และรับประทานอาหารว่าง

13.30 – 13.40 น. กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมงานเสวนา

โดย รศ.ดร.พีรเดช ทองอำไพ ผู้อำนวยการสถาบันคลังสมองของชาติ

13.40 – 15.30 น. เสวนา เรื่อง “ตลาดคาร์บอนกับบทบาทภาคเกษตรไทย”

ร่วมเสวนาและให้มุมมองโดย

- คุณรองเพชร บุญช่วยดี รองผู้อำนวยการองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก
(องค์การมหาชน)

- รศ.ดร.นิพนธ์ พัวพงศกร นักวิชาการเกียรติคุณ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI)

- รศ.ดร.วิษณุ อรรถวานิช อาจารย์ประจำภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (บางเขน)

ดำเนินรายการโดย

- รศ.ดร.อดิศักดิ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา สถาบันบัณฑิตพัฒนศาสตร์ (NIDA)

15.40 - 16.00 น. แลกเปลี่ยนความเห็น

Updated 21 October 22